

**NIBE reactie internetconsultatie Wijziging subsidieregeling DuMaVa-2025
(DuMo-adviseurs Birgit Dulski & Saskia Verheggen)**

Utrecht, 15 januari 2025

Betreft de algehele insteek van de DUMAVA-regeling sluiten wij ons aan bij het commentaar van Stichting W/E adviseurs van 8 januari 2025. Wij zouden vooral graag zien dat er eisen worden gesteld aan, en/of een hogere 'beloning' zou gelden voor, duurzamere materiaal- en productkeuzes. Dit aspect van duurzaamheid, zoals bio-based materialen bijvoorbeeld ook al zijn opgenomen in de ISDE-regeling, kan nader onderbouwd worden met behulp van publiek beschikbare getoetste gegevens van stichting Nationale MilieuDatabase (NMD) en de MPG, gebaseerd op de MilieuKostenIndicator(MKI)-methode. Ook de bewuste keuze voor circulaire materialen, producten en processen zou explicieter gewaardeerd en dus gestimuleerd moeten worden. De positieve bijdragen hiervan aan het milieu zouden en volgens ons direct gereflecteerd moeten worden in de regeling.

Mede n.a.v. het commentaar van BBN adviseurs ('Anoniem' uit Houten) van 1 januari 2025 betreft kostenkengetallen, willen wij vanuit onze ervaring met specifiek monumenten erop wijzen dat bij monumenten, vaker dan bij 'gewone' en/of jongere gebouwen, de kosten tijdens uitvoering veel hoger kunnen uitpakken dan oorspronkelijk begroot (en dus gesubsidieerd). Dit heeft één-op-één te maken met onvoorziene omstandigheden die bij historische panden veel vaker voorkomen. Voorbeelden hiervan zijn het tevoorschijn komen van onverwachte historische elementen na het verwijderen van verlaagde plafonds of andere bouwdelen, of het feit dat niet alle bouwdelen zo recht en gestandaardiseerd zijn als in de moderne bouwpraktijk. Daarnaast zijn de economische ontwikkelingen op gebied van materialen en werkzaamheden in de bouw de laatste jaren steeds extremer geworden.

In samenhang met voorgaande sluiten wij ons daarom ook aan bij de commentaren van diverse anderen betreft de voorgeschreven tijdspaden: tegenwoordig zijn er meer redenen dan ooit tevoren waardoor een renovatie- en verduurzamingsproces stevige vertraging kan oplopen door pure overmacht, en het mede daardoor óók weer onevenredig veel duurder uitpakt dan begroot. Zo zijn daar bijvoorbeeld maar niet uitsluitend: materiaal- en arbeidstekorten, leveringsproblemen, bezwaarprocedures tegen werkzaamheden en/of overlast, vergunningsverleningen (en verlenging op verlenging op verlenging van de maximale termijn door de lokale overheid), netcongestie, seizoens- en andere 'timing'beperkingen, etc. Deze aspecten gelden voor alle gebouwen, maar in sterkere mate bij monumenten (zeker de vaak langere vergunningstrajecten). Uiteraard dienen de ervaren vertragingen goed gedocumenteerd aangetoond te worden om eventueel misbruik te voorkomen, maar coulance omtrent uitloop is in dergelijke aangetoonde gevallen niet minder dan terecht.

Tot slot zijn wij van mening dat het nastreven van een zeer hoog energieprestatieniveau en/of zeer grote procentuele energiebesparing bij monumenten weinig opportuun is: de ermee gemoeide kosten en dus subsidie om een dergelijk resultaat te bereiken bij één gebouw zouden beter verdeeld kunnen worden over méérdere monumenten met minder hoge ambities, omdat daarmee tenminste diverse gebouwen op weg geholpen worden. De eerste stap(pen) is(zijn) immers vaak de lastigste, maar naar verhouding wel de meest realistische, haalbare én impactvolle; bij monumenten kunnen dergelijke hoge eisen zowel afschrikwekkend wekken, als een perverse prikkel vormen tot het doen van kunstgrepen. Bovendien is het zeer de vraag hoe de berekende energieprestatie en -verbetering zich verhouden tot de daadwerkelijke gerealiseerde milieuwinst (o.b.v. gemeten- i.p.v. berekende energieverbruiken, en i.c.m. uitvoerings-/'as-built'-documentatie i.t.t. ontwerp-/'as-designed'-versies) - en vooral tot het behoud of zelfs herstel van erfgoedwaarden.